

USZER KLAJER

1. Dane osobiste (imię, nazwisko, stopień, wiek, zawód i stan cywilny):

Kanonier Uszer Klajer, ur. w 1923 r., bez zawodu, kawaler.

2. Data i okoliczności zaaresztowania:

Aresztowany 17 czerwca 1940 r., za to, że nie chciałem zostać sowieckim obywatelem, a chciałem wrócić do rodziców.

3. Nazwa obozu, więzienia lub miejsca przymusowych prac:

Aresztowany w Mołodecznie, wysłany do łagru w Komi ASRR Uchta nad rzeką Iżma.

4. Opis obozu, więzienia:

Stan więzienia był straszny, cele przepełnione Polakami, wszędzie było dużo brudu, wszy łążyły po wszystkich. Łaźnia raz na dwa tygodnie (dziesięć minut). W łagrze higiena była lepsza.

5. Skład więźniów, jeńców, zesłańców:

Więźniowie w łagrze przeważnie składali się z rosyjskich przestępców, Polacy stanowili tylko 15 proc. Na ogólny stan trzech tysięcy więźniów było ok. 500 Polaków, z tego połowa Żydów. Poziom moralny był niski. Stosunki złe.

6. Życie w obozie, więzieniu:

Życie w obozie okropne, pracowało się od 5.00 rano do 18.00. Wyżywienie zależało od zarobku. Kto zrobił sto procent, [ten] dostał 900 g chleba, ale taką normę to prawie niemożliwe było zrobić. Ubrania kiepskie.

7. Stosunek władz NKWD do Polaków:

Stosunek NKWD do Polaków bardzo zły. Badany byłem w sposób bardzo ostry (groźba rozstrzału). Informacji o Polsce żadnej nie miałem.

8. Pomoc lekarska, szpitale, śmiertelność:

Pomoc lekarska słaba. Do szpitala zabierali tego, który już prawie umierał.

9. Czy i jaka była łączność z krajem i rodzinami?

Żadnej łączności z krajem i rodziną nie miałem.

10. Kiedy został zwolniony i w jaki sposób dostał się do armii?

Zwolniony zostałem 5 września 1941 r. Cały transport łagierników w liczbie pięciu tysięcy Polaków skierowany został do Buzułuku, gdzie tworzyła się polska armia.